

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2018. október 26.

BIOLÓGIA

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a középszintű dolgozatok értékeléséhez

1. Kérjük, **piros tollal** javítson!
2. Pipálja ki a helyes válaszokat! Minden **pipa 1 pontot ér**. Fél pont nem adható. Amennyiben a kétpontos feladatot helyesen oldotta meg a vizsgázó, két pipát tegyen!
3. Ha egy feladatnak olyan helyes megoldása is van, mely a javítókulcsban nem szerepel, kérjük, hogy a javító fogadja el. Így járjon el a szinonim kifejezések esetében is (például *kloroplasztisz – zöld színtest*)!
4. A megoldókulcsban **ferde vonallal (/)** jeleztük az egymással egyenértékű helyes válaszokat.
5. A feladat végén a szürke mezős táblázatban **összesítse a pontszámokat!**
6. A teljes feladatsor végén az összesítő táblázatba írja be az egyes feladatoknál elért pontszámokat, majd ezek összegeként az **összpontszámot!**
7. Az **összpontszám 1,25-dal szorozva** határozza meg **Az írásbeli vizsgarész pontszámát**, melyet a feladatlap utolsó oldalán a felső táblázat megfelelő sorába kell beírni. Ha az így kiszámított pontszám nem egész szám, akkor a feladatlap utolsó oldalán, az alsó táblázat első oszlopába a kerekítés szabályai alapján kapott értéket kell beírni.
8. Ha az a feladat, hogy a vizsgázó **egész mondatban fogalmazzon** – például az indoklásoknál, magyarázatoknál – csak nyelvileg helyes mondatok fogadhatók el. Kérjük, hogy a **helyesírási hibákért ne vonjon le pontot**, de az **értelemzavaró fogalmazást ne fogadja el!** Egymásnak ellentmondó válaszok nem fogadhatók el.

Eredményes munkát kívánunk!

I. Tengeri teknősök

10 pont

A feladat a követelményrendszer 3.4.2. és 5.5. pontjai alapján készült.

1-2.: tojások védelme / az élőhely védelme (rezervátum) / a fogyasztás korlátozása / a kis teknősök táplálása / szállítása az óceánra.

Bármely kettő megnevezése:

	1+1 = 2 pont
3. C	1 pont
4. B	1 pont
5. C	1 pont
6. B	1 pont
7. D	1 pont
8. D	1 pont
9. D	1 pont
10. A	1 pont

II. Erdei segítségnyújtás

8 pont

A feladat a követelményrendszer 3.3.1., 3.3.3., 3.4.3 és 4.7.1. pontjai alapján készült.

Forrás: Peter Wohlleben: *A fák titkos élete* Park Kiadó, 2015

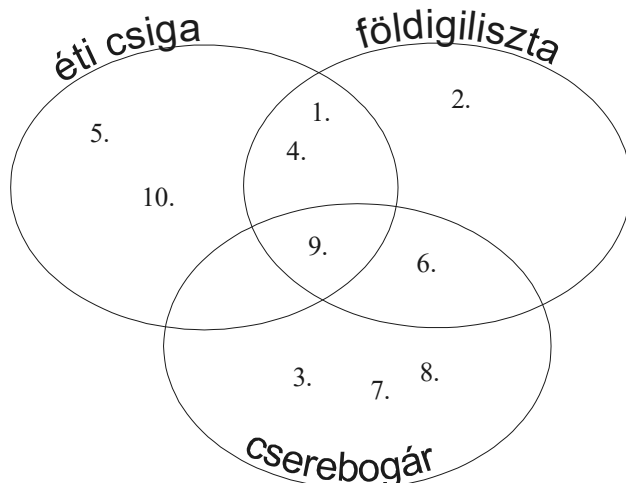
1. B	1 pont
2. B, C	1+1= 2 pont
3. A	1 pont
4. B	1 pont
5. heterotróf	1 pont
6. kemotróf	1 pont
7. A párologás hűvös, párás mikroklímát teremt. / A gyökerek hálózata csökkenti az eróziót, megóvjaa a talajt. / A közeli koronák csökkentik a szélöntés kockázatát. / A fák kémiai (vagy más) úton értesíthetik egymást pl. a hernyótámadásról. / Az egyidejű termésérlelés növeli a termés megmaradásának esélyét.	1 pont
<i>Vagy más helyes érv megfogalmazása.</i>	

III. Három állat

10 pont

A feladat a követelményrendszer 3.4.2. pontja alapján készült.

Minden jó helyre írt szám 1 pont.

IV. Csonthatározó

10 pont

A feladat a követelményrendszer 4.3.1., 4.3.2., 4.8.1. és 6.4.2. pontjai alapján készült.

Ábrák forrásai: <http://www.interactive-biology.com/3810/bones-a-brief-review-on-its-functions-types-structure-and-development/>

<https://www.pathwayz.org/Tree/Plain/APE+VS.+HOMININ+SKULLS>

1. Minden helyesen megnevezett csont 1-1 pont.

1. csont: halántékcsont
2. csont: falcsont
3. csont: kulcscsont
4. csont: medencecsont
5. csont: sípcsont
6. csont: felkarcsont
7. csont: állkapocscsont

2. A nagyobb arányú agykoonya / parabola-alakú fogív / rövidebb csontos szájpád / az öreglyuk előrébb helyezkedik el 1+1 = 2 pont
Bármelyik két releváns, az ábrán látható bélyeg megadása elfogadható.

3. Az öreglyuk előre tolódása a két lábon járó életmódra utal. 1 pont
Másként is megfogalmazható.

V. Miből épül fel egy sejt?

11 pont

A feladat a részletes követelményrendszer 2.3. pontja alapján készült.

1. A, D 1+1 = 2 pont
2. A, E 1+1 = 2 pont
3. C 1 pont
4. A, B 1+1 = 2 pont
4. riboszóma 1 pont
5. kromoszóma 1 pont
6. sejthártya 1 pont
7. sejtfal 1 pont

VI. Az ember légzése

8 pont

A feladat az érettségi követelmények 2.1.5., 3.1., és 4.8.5, pontjai alapján készült.

1. C 1 pont
2. B 1 pont
3. C 1 pont
4. D 1 pont
5. A 1 pont
6. Ezek az ún. légzési segédizmok/erőltetett légzés során működnek.
Konkrét folyamat, pl. köhögés, vagy mozgás pl. úszás is elfogadható. 1 pont
7. Az a térfogat, amit egy maximális belélegzést követő maximális kilégzéssel lehet kifűjni. 1 pont
8. Edzettebbeknél nagyobb a vitálkapacitás értéke, mert a légzési segédizmok / mellizmok, hasizmok erőteljesebben működnek az edzések miatt / az edzés a szervezet nagyobb oxigénfelhasználását igényli. 1 pont

VII. Öröklött betegség **6 pont**

A feladat a részletes követelményrendszer 4.8.1. és 6.2.1. pontja alapján készült.

1. A szemlencsét.	1 pont
2. II/1. és II/2.	1 pont
3. anya : Aa
apa: aa	1 pont
A születendő gyermek (Aa) 0,5 valószínűséggel szenved szürkehályogban,	1 pont
és 0,5 valószínűséggel lány.	1 pont
A két lehetőség együttes előfordulásának valószínűsége: $0,5 \times 0,5 = 0,25$	1 pont

VIII. Fotoszintézis **8 pont**

A feladat a részletes követelményrendszer 2.2.2. és 2.2.3. pontja alapján készült.

1. Azért, hogy a (korábban keletkezett) keményítő lebomoljon.	1 pont
2. Azt, hogy a keményítő csak a megvilágított részen keletkezik-e. / Azt, hogy a letakart részen nem keletkezik-e keményítő. / Azt, hogy a keletkezett keményítő átvándorol-e a levél nem megvilágított részére is.
<i>Vagy bármely más, az eredményt jól értelmező megfogalmazás.</i>	1 pont
3. zöld színtest	1 pont
4. A fényenergia megkötése.	1 pont
5. táplálékkészítő / fotoszintetizáló	1 pont
6. fotoszintézis	1 pont
7. glükóz / szőlőcukor	1 pont
8. keményítő	1 pont

IX. Szomatikus és vegetatív idegrendszer **9 pont**

A feladat a részletes követelményrendszer 4.8.1. pontja alapján készült.

1. C	1 pont
2. C	1 pont
3. B	1 pont
4. A	1 pont
5. C	1 pont
6. váz/ harántcsíkolt	1 pont
7. sima / zsigeri	1 pont
8. fehér	1 pont
9. D	1 pont